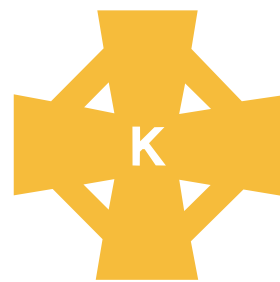

LEKMAN i KYRKAN

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

2
2014

*Gå inte alltid dit vägen leder
Gå istället där ingen väg finns - och lämna spår!*

**Ansvarig utgivare
Anders Nordberg**

Nygårdsvägen 32
554 74 Jönköping
cagnordberg@hotmail.com

Redaktör

Britt-Louise Madsen
Rådhusgatan 81
831 45 Östersund
063-12 30 30
madsensis@gmail.com

Redaktionskommitté

Birgitta Ericsson Löfgren
Svaneäcksvägen 3
263 62 Viken
042-23 70 70
birgitta.e.lofgren@telia.com

Michael Madsen
Viljansvägen 4
860 25 Kovland
070-645 99 71
michael@slice.se

När det gäller medlemskap

Juhani Ahonen
Rådhusgatan 81
831 45 Östersund
063-12 30 30
070-557 82 41
juhani.ahonen@gmail.com

Förbundets plusgiro

Medlemsavgifter o gåvor
Pg 50 27 87 - 5

Medlemsreg och prenumeration
Allan Forsberg
Kimröksgatan 5
296 35 Åhus
044-240527
lekmanna@localnet.net

LH Tryck, Box 224
523 25 Ulricehamn

Hemsidan

www.lekmanikyrkan.se

UPPHOVS RÄTTSSKYDD

Allt material, texter och bilder, som publiceras i "Lekman i Kyrkan" och på hemsidan www.lekmanikyrkan.se är upphovsrättsskyddat.

Användning får ske endast med Svenska Kyrkans Lekmannaförbunds tillåtelse.

Redaktionen

HÖSTKONVENT TORSÅKERS FÖRSAMLING 27 september

För information
Kontakta Roger Karlsson
076-7667677

**Tusen år
i kyrkans spår**

14/6-31/12 2014

En utställning om personer, händelser
och samhällsutveckling i Sveriges äldsta stift

västergötlands museum

SE ARTIKEL OM UTSTÄLLNINGEN PÅ SIDAN 11

VÅRENS HÖG TIDSDAGAR

Påskens firningstid har blivit perioden från "Påskensdagen" till och med lördagen efter "Pingstensdagen". Så sent som 1772 avskaffades t ex den tredje och fjärde pingstdagen i Sverige. Från början var det inte så. De högsta och mest oförlitliga festdagarna i året begränsades till "De heliga femtiodagarna", som de första kristna kallade dem. Kyrkan, som under fastetiden "hängt sina harpor i pilträd", sjunger och jublar ut sina glädje- och hallelujasånger i gudstjänstens liturgi under Påskens firningstid. *Påskveckan* – det vill säga den veckan som börjar med Påskdagen – kallas från kyrkans dagar för "Den vita veckan". Namnet härrör från den kyrkliga seden att de döpta, som ett synligt vittnesbörd om Andens verksamhet, gick klädda en hel vecka efter sitt dop i sina vita dopdräkter (albor).

De femtio dagarna efter Påsk kännetecknas av tre händelser och firningsämnen: jublet över Uppståndelsens under, glädjen över Himmelsfärden, tacksamhet över "Pingstskördens inbärgande" genom församlingens tillväxt av antalet döpta.

Pingsten har sin förebild i GT, dels som en skördefest som inföll sju veckor efter den judiska påsken och kallades *veckohögtiden*, dels som en *åminnelsefest av lagens utgivande på Sinai* "den 50:e dagen" efter uttåget ur Egypten. Stora kyrkohögtider drog i regel till sig närliggande folkliga fester med dess seder och bruk. Alla folkliga pingstbruk är numera sådana som i egentlig mening bör hänföras till vårens fester.

Pingsthelgen är historiskt sett lika gammal som påskdagen. Pingstdagen var från början påskfirandets avslutningsfest. Som självständig högtid och festdag är pingsthelgen cirka 100 år yngre än påsken (dvs från 200-talet). Så småningom utformades pingstfesten nästan i analogi med påskfesten. De katakumener – fornkristen benämning på den som fick undervisning i den kristna läran före dopet – som av en eller annan anledning inte kunde döpas till påsk, fick sitt dop under pingstnatten. Det engelska namnet på pingsten är "Whitsunday" – den vita söndagen. Någon annan förklaring på detta namn än hänsyftningen på de vita dopdräkterna som de nydöpta bar under pingsthelgen, kan knappast ges. På 500-talet började man jämställa pingsten med påsken på så sätt att man också försåg pingsten med en *oktav*. Det betydde att pingstfirandet blev förlängt med en hel vecka. Detta är med all sannolikhet orsaken till att vi i Sverige inte bara firade pingsten med *en annandag* utan också med en *tredje- och fjärdedag pingst* fram till helgdagsreformen år 1772, då de två sistnämnda helgdagarna avskaffades.

Vår kyrka firar pingst som den stora högtidsdagen för *Andens utgjutande* – den judiska pingsthögtiden – på 50:e dagen efter påsk. Pingsten kallas för "*Kyrkans födelsedag*" enligt 1942 års evangeliebok. Nu har vi 1986 års evangeliebok. Från medeltidens seder och bruk kring pingstfirandet finns knappast något annat kvar än *duvan* – Andens symbol.

Den hänger numera i regel i kyrkorummet som en trä- eller silverfigur över kyrkans predikstol eller i taket i koret. Under medeltiden sänktes en duva ned från kyrkvalvet i koret och prästerskapet lät lysande kulor och röda rosenblad falla ned över meningheten för att illustrera "*Andens utgjutande*".

På den tiden smyckades kyrkan och hemmet inte med pingstliljor, utan med röda rosor som symboliserar Ande, eld och blod och kärlek. Pingsten fick därmed namnet "*Rosornas påsk*".

Utan Andens medverkan är julens och påskens budskap knappast något annat än ett historiskt minne av något förflutet med en viss nutida aktulitet. Andens högtid handlar egentligen om människan själv – i relation till det kristna budskapet *här och nu*.

Vi ber med Caroline Krook:

ANDENS VIND ÖVER VÄRLDEN

Gud, kom med din Andes vind över världen. Bevara oss från synden att begränsa dig. Hjälp oss bedjande människor att se till det som förenar och inte till det som skiljer oss åt. Lär oss respekt och aktning för olika tolkningar av det som egentligen är outgrundligt. Låt din Ande ständigt mana oss att arbeta för rättvis fred och alla människors lika värde. Ge oss mod att protestera när människor förnedras, trampas och föraktas. Gud, du är alltid större än våra föreställningar och bortom alla tolkningar. Väck oss till besinning och led oss allt djupare in i kärlekens och försoningens hemlighet. Amen.

Birgitta Ericsson Löfgren
andre vice ordförande

Telefonen ringde. Det var en journalist som bad mig komma till radiostudion om några timmar. Hon ville samtala om kyrkans nya roll i samhället. Det var en ekumenisk gudstjänst den 1 maj i Jönköping som väckt hennes intresse. Just denna dag samlades 1000 människor till gudstjänst i Sofia kyrka. Jönköpings ekumeniska råd hade ordnat gudstjänsten. Samtidigt som en nynazistisk grupp skulle demonstrera skulle psalmer sjungas och kyrkklockor ringa. Det är i väntan på samtalet i radio som jag sätter mig ned och skriver dessa rader. Kyrkans nya roll, tänker jag? Journalisten hade berörts av kristnas engagemang för människors lika värde. Men, är det något nytt? Är det inte vad vi hela tiden uttrycker i mycket av vad vi gör? Men, det kanske ändå är så att det blir särskilt tydligt vid några tillfällen.

Dopet

Dopet är livets plats. Här påminns vi om att varje människa är skapad av Gud. Innan vi blev till fanns vi i Guds tanke. Vi har fått livet som en Guds gåva. Allt är av nåd. Det är i Gud som vi lever. Rör oss och är till, säger Paulus när han står på areopagen i Aten. Det går inte att leva utanför Gud. Gud uppfyller hela universum med sin närvaro. Vad kan vara större? Det är inte underligt att Paulus knyter människas värde och djupa samhörighet till dopet.

I brevet till Galatien skrev han: "Nu är ingen jude eller grek, slav eller fri, man eller kvinna. Alla är ni ett i Kristus" (Gal.3:28). I dopet bryts alla murar och gränser ned. Vi är syskon. Därför kan vi säga: Gläd er med dem som gläder sig och gråt med dem som gråter (Rom 12:15)

Syndabekännelsen

Kan syndabekännelsen vara ett uttryck för människas värdighet? Allt för många upplever syndabekännelsen som den plats där man berövats sin värdighet. Själv tänker jag att det är precis tvärt om. "Du är mer än du blivit." De som har barn eller barnbarn och med dem sett Walt Disneys Lejonkungen känner igen citatet. Det är Lejonkungen som säger så till sitt barn Simba. En gemensam erfarenhet som vi har är att allt inte är som det ska. Just denna förmåga att känna skuld och skam gör oss till mänskliga människor.

"Du är mer än du blivit"

I ett kristet perspektiv är skulden ett adelsmärke. Skulden är ett tecken på människas frihet och ansvar. Skulden bottenar i både tanken och erfarenheten av att människan kan leva bättre i morgon än idag.

Att hon kan sträcka sig utanför sig själv. Hon är inte bara ett djur bland andra. Hon kan bli mer än hon blivit.

Nattvarden

"För dig utgiven" och "för dig utgjutet". Det är dessa ord vi hör när nattvarens bröd och vin räcks oss. De flesta altarringar är öppna. De påminner om en gemenskap som sträcker sig utanför kyrkan, ut över världen. Kyrkan är alltid större än den lokala församlingen. Kyrkan är världsvid. Det var så evangelisten Johannes uttryckte Guds mission: Så älskade Gud världen att han gav den sin ende son. (Joh. 3:16). Gud ger och människans roll är att ta emot för att ge vidare. I Svenska kyrkan har vi ett öppet nattvardsbord. Det betyder att varje döpt person är inbjuden att ta emot Kristus. Här görs ingen skillnad. Ingen är större än någon annan. Vi sträcker alla fram våra tomma händer och vi bildar ofta en ring för att gestalta vår samhörighet med varandra.

Dietrich Boenhoffer den tyske teologen som avrättades under andra världskriget, sade: Kristen gemenskap är inte fysisk, man behöver inte vara på samma ställe, den är inte psykisk, vi behöver inte tycks om varandra, den är andlig. Det är Kristus som håller oss samman. "Brödet som vi bryter är en delaktighet av Kristi kropp. Så är vi fastän många en enda kropp ty alla får vi del av ett och samma bröd." Nattvarden är platsen för mångfald och världsvid samhörighet i Kristus. Här är vi i Kristus människor med och för varandra.

Begravningen

Det är så olika hur begravningsgudstjänsten gestaltas. Det är så olika många människor, olika tal, psalmer, sånger och musik. Men den finns där. Så vill vi i kyrkan att det ska vara. Människans värdighet består också den dag när det jordiska livet är över. Själv tänker jag på ett antal begravingar där vi bara varit präst, musiker och vaktmästare. Inte en enda anhörig. Men begraving har vi haft. Det är som den känts extra viktig just då. Just inför den människa som varit särskilt ensam, där livet har varit ovanligt svårt, där måste hennes värdighet på ett särskilt sätt bekräftas. Hur livet än gestaltats har hon varit en människa. Värld all tänkbar respekt.

Också över hennes liv är korset tecknat som Guds kärlekshandling och som hoppet om en evighet i Guds kärlek. Också hennes namn ska nämnas, och tacksägelse-ringningens klockor ljuda över bygden. I väntan på intervjun om kyrkan nya roll som värnare av människors värde och värdighet ser jag att den nog är lika gammal som kyrkan själv. Inte så att vi alltid lyckats göra den synlig. Allt för ofta har vi säkert misslyckats och i stället kränkt och ibland förtryckt människor. Men i kyrkans sakrament och i kyrkan liturgiska liv har Guds tanke med kyrkan ständigt kallat oss tillbaka både till bön, bot och till att i varje tid gestalta Guds vilja. Inte minst genom diakonin. Jag läser att i Jönköping sjöng man: "Tryggare kan ingen vara än Guds lilla barnaskara" och "Jesus älskar alla barnen". Så kan också kyrkans solidaritet och försvar av människans värde och värdighet uttryckas. Det kanske vore något journalisten och jag kunde sjunga i studion om en stund.

Esbjörn Hagberg
Biskop Karlstads stift

Fr v förb ordf Anders Nordberg och Raus
kårdörande Magnus Wittgren

Festligt när Raus församlingskår fyllde 60 år

Festmessa i Raus kyrka

Lördagen den 20 oktober 2014 firande Lekmannakåren i Raus församling sitt 60-årsjubileum. Jubileet inleddes med festhögmässa i Raus kyrka, ledd av kårkaplan Cecilia Karlén med stor lekmanamedverkan.

Under mässan sjöng körgruppen Viva Vox med solist Marie Nanor musik av bla Amadeus Mozart. Kyrklunch serverades i Raus församlingsgård och i samband med detta framförde gratulationer från flera av våra gäster bland andra förbundsordförande Anders Nordberg, stiftskonventsordförande Ann Charlott Löfvenberg, tidigare kyrkoherde Sven Volk Jovinge.

Även kyrkorådet, Vikens församlingskår och Kropps pastorats lekmanakår fanns bland gratulanterna. En fin och minnesvärd dag avslutades med att vi gemensamt stämde in i "Herre signe du och råde"

Text och foto
Magnus Wittgren
ordförande i Raus församlingskår

Måltiden i församlingshemmet

Vackert och smakligt

Kårens enda hedersmedlem hade födelsedag jubileum ordföranden Lena Holmgren

LEKMÄNNEN PÅ ÖSTERLEN 50 ÅR

Söndagen den 24 november 2013 firade Lekmannakåren i Kivik sin 50-årsdag.

Festdagen inleddes kl 11.00 med högmässa i Södra Mellby kyrka, som välfylld med inbjudna gäster och medlemmar i kåren samt även "vanliga kyrkobesökare" fick delta i gudstjänsten ledd av kyrkoherde Per Frotssensson.

Dagen fortsatte därefter i församlingshemmet med mingel och äppelcider, lunchen bestod av potatisgratäng och fat med olika sorters kött samt tropiska frukter.

Ordföranden Lena Holmgren hälsade alla närvarande välkomna och vände sig särskilt till Lekmannaförbundets ordförande Anders Nordberg och ordföranden i Lunds stifts Lekmannaförbund Ann-Charlott Löfvenberg.

Ordföranden talade lite om historia bakom bildandet av Lekmannakåren, men talade då också om att kåren i samband med planering av firandet har gett ut en liten skrift, "Hjärtan enigt sammanslutna ..." som på ett trevligt sätt visar på vår historia och ett svep över vad som hänt under årens lopp.

Märtha Wladeheim och Per-Ingvar Rosenberg flankerar Ewy Lassen som hade födelsedag samma dag och nästa födelsedag får hon telegram från kungen

Efter tal av bla Anders Nordberg, Ann-Charlott Löfvenberg, kyrkoherde Per Frostensson mfl så avslutades dagen med kaffe och hembakt Buda-pestrulle.

Text o foto
Lena Holmgren

Förb. ordf Anders Nordberg gratulerar ordf Lena Holmgren till jubileet

Det brinner av entusiasm i Köping

Kören "En salig blandning" under ledning av Leif Hesselgren

Ett 35-tal medlemmar uppsökte Köpings församlings kyrka för årets vårkonvent. Efter välbesökt stämmingsfylld högmässa med skön orgelmusik till psalmerna och inspirerande predikan och liturgi med prästen Saga-Lena Höglin församlades vi i St.Olovs-gården där en mycket välsmakande måltid serverades.

Innan mötesförhandlingarna påbörjades bjöd organist Leif Hesselgren på en mycket uppskattad konsert på flygeln. Vi fick höra; "Våren" och "Morgonstämning" av Edvard Grieg. "Dagen är nära" av Händel. "Koppången" av P.Moreus. "Tröstevisa" av Benny Andersson. Leif avslutade med "Intåg i sommarhagen" av Wilhelm Peterson Berger.

Efter sedvanliga mötesförhandlingar fick vi samlas kring kaffe, kaka och fortsätta gemenskapen. Det är önskvärt med flera kårer i vårt stift, vi vill väcka intresse för lekmanarörelsen som har så mycket gott att dela med sig av såväl andligt som kulturellt.

Nu ser vi med Gerd Holmström som ordförande och omvalda styrelseledamöter fram emot vårens möte med livsviktiga,aktuella miljöfrågor med Saga-Lena Höglin m.fl. som verkligen brinner för dessa frågor. Sommarutflykt till Bergs kyrka avslutar vårterminen. Till hösten väntar många spännande och angelägna möt - det ser vi fram emot!

Barbro Slaug
Köping

Organist och körledare Leif Hesselgren stod för musiken och bjöd på härlig konsert

Fr v Majvor Öster v sekr, Birgitta Mattsson kassör

Fr v husmor Kerstin Viborg-Edlund hälsar Sigrd Henning välkommen

Köpings kyrka i påsktid

Nathan Söderblom - en rik gåva till Svenska Kyrkan

”Ett hundraårsminne” 1914-2014

Det är i år 100 år sedan ärkebiskop Nathan Söderblom tillträdde sin tjänst som ärkebiskop. Familjen bröt upp under högsommaren från Leipzig. Resan hem till att tillträda tjänsten som ärkebiskop i Uppsala blev dramatisk då de tyska trupperna till krigsfronterna i Frankrike, Belgien och Ryssland hade företrädde. Vigningen till ämbetet skedde den 8 november 1914 i Uppsala Domkyrka av biskop Gottfrid Billing. Jubileet uppmärksammas bl. a. genom föredrag vid några höstkonvent för Lekmannakårerna och bokutgivning och uppdaterade levnadsteckningar. Fyra år senare 1918 togs initiativet till bildandet av Kyrkobrödrarörelsen i ärkebiskopsgården.

”En stolthet för Hälsingland”

Denna artikel skrivs bara några hundra meter från Hudiksvalls hamn, och alldeles invid det dåvarande Läroverket i Hudiksvall. Här hade Nathan Söderblom som ung student sina första perspektiv av en internationell värld. Träskutorerna med olika flaggor lastade trävaror till England, Frankrike och Spanien. Studierna vid läroverket förberedde Nathan för universitetsstudierna i Uppsala 1883. Fadern Jonas var kyrkoherde i tre församlingar i vårt landskap: i Bjuråker, Hälsingtuna och de sista 15 åren i Norralla. Det var också i Norralla prästgård 1889 Nathan Söderblom hade sin teologiska uppgörelse med fader Jonas när den religiösa krisen till slut löstes med pappan och Nathan fick ro i sin själ. Det var här i Hälsingland Nathan Söderblom höll sin första predikan Midsommardagen 1883 i Hälsingtuna kyrka. Det var här han fick sörja sin syster Amalia som avled endast 9 år gammal. Det var här i Kilafors som Nathan hade sin sista visitation i juli 1931. Det var i Trönö under barnaåren han fick en stark upplevelse av en sockenkyrkas betydelse för dåtidens bönder. Det var här i Trönö Nathan förstod att sång och musik, bibelläsning och familjeandakt kan förmedla en ljus gudsförtröstan och levande Kristusliv.

”Sju arbetsfyllda utlandsår i Paris”

Nathan Söderblom vigdes 1894 med Anna Forsell i Ersta kapell och avreste på smekmånad genom Tyskland med destination Paris och tjänsten som legationspastor. Församlingsarbetet i Paris var helt annorlunda än i Sverige.

Församlingen bestod av fattiga studenter, hembiträden hantverkare och konstnärer spridda över hela Paris. Konfirmandundervisning av 50 konfirmander-även på den här tiden med norska barn.

Varje måndagskväll Öppet Hus för studenter, utfärder i Paris omgivningarna och under sommaren sjömansprästupdrag i Calais och Dunkerque med dubbla gudstjänster varje söndag - många gånger med sjömanskrogarnas liv och dryckenskap som måste överröstas.

Konstnärerna Anders och Emma Zorn blev från den här tiden vänner för livet till Nathan och Anna Söderblom. Dessutom hann Nathan med att skriva färdig sin doktors-examen i Sorbonne 1901, uppleva sorgen av en dotters, Ingrid, bortgång 1901, innan upprottet till Stabby prästgård och professorsåren i religionshistoria vid Uppsala Universitet väntade. Nya signaler sändes till studenterna. Det var en förmån och något positivt att få vara teologie studerande. Den grå dimman av missmod skingrades för studenterna. Hans optimism skapade något av en väckelse.

”Ärkebiskopsåren 1914 – 1931”

Av alla de uppgifter ärkebiskop Söderblom hade att ta sig an var nog visitationerna i Ärkestiftet det som gav det bästa porträttet honom själv.

När han besökte de olika pastoraten träffade han förutom kyrkans personal församlingens skolbarn, lärare och kommunernas förtroendevalda. De utförliga protokollen från denna tid vittnar om hur den charmfulla ärkebiskopen talade med hela sitt breda register även till vanliga församlingsbor. Under dessa år förbereddes också det Eklektiska Fredsmötet 1925 i Stockholm, där Nathan Söderblom många gånger stod ensam bland biskopskollegor och kyrkfolk i sitt engagemang för fredens angelägna sak i världen och inom kyrkorna efter Första Världskrigets utdragna skyttegravskrig. Arbetet ledde fram till Nobels Fredspris i Oslo.

”Människan Söderblom”- några reflektioner

Söderblom kunde konsten att sprida glädje omkring sig och tillsammans med hustrun Anna såväl vid högtid som till vardags och under små förhållanden. Spontant bjöds människor in till ärkebiskopsgården på middagar. En levnadstecknare skriver: ”Han ägde den snabbaste fattningsförmåga. En oändlig mottagningsförmåga, en livlig kombinationsförmåga, en säker blick för det väsentliga, ett fantastiskt minne” (Bengt Jonzon)

Han visade ett stort intresse för konst och musik. Han var känslig för stämningar och uppfattade nyanser som gick andra förbi. Han hade näsa för vad som genomförbart. Han såg den lilla människan.

Han hade hela tiden diakonins perspektiv levande för sig. Han kunde konsten att vila och slappna av i detta mångahanda. Han var alltid gemytlig och hade lätt att knyta nya människor till sig. Han hade för dåtidens svenskar otypiska drag - kanske beroende på mammans danska ursprung.

På hans gravsten i Uppsala Domkyrka står de berömda Jesusorden: ”När ni har gjort allt som har blivit er befallt skall ni säga: vi är odugliga tjänare, vi har endast gjort vad vi var pliktiga att göra” Lukas 17 kap.

Det bibelordet får vara en hälsning till Lekmannarörelsen 2014 när vi nu minns att det var 100 år sedan detta levande personliga vittnesbörd om Jesus Kristus blev en ärkebiskopsperiod på mycket hög nivå.

Hudiksvall i maj 2014
Bo Johansson
Prost emeritus

SVENSKA KYRKANS LEKMANNAFÖRBUND

*Riksmöte 2014**på Hjälmareds folkhögskola 1-3 augusti**Tema: Kristi kyrka kallar!*

- Kallad att förenas med Jesu intressen i världen!
- Kallad att följa Gud i en omvärld som kräver anpassning!
- Kallade att vara ett kristet folk!

Medverkande:

Mikael Landgren, präst

Peter Landgren, bibellärare

Göran Landgren, präst

Fredag 1 augusti

08.30 Konventsbyrå öppnar

11.00 Förbundsrådet sammanträder

12.30 Presskonferens

13.00 Lunch

14.30 Öppningsceremoni i Aulan

Biskop em Lars-Göran

Lönnermark

Kyrkoherde Jan Kesker

Förbundsordf. Anders Nordberg

16.30 Nätverkssamlingar

18.00 Middag

19.00 Kvällssamling

21.00 Aftonbön

21.30 Kvällsfika

Lördag 2 augusti

07.00-08.30 Frukost

08.30 Konventsbyrå öppnar

09.00 Morgonbön

09.45 Konventionsförhandlingar
Avtackningar, Välkomnanden

12.00-13.30 Lunch

14.00-16.30

Inspirationssamlingar

- Kristi kyrka kallar!

19.00 Festmiddag

- gemenskapskväll

21.30 Aftonbön

Söndag 3 augusti

07.00-08.30 Frukost

08.30 Konventsbyrå öppnar

09.00 Morgonbön

09.45 Inspirationssamlingar

12.00-

13.30 Lunch, utcheckning

14.30 Landskyrkan – Alingsås

Förböns- och
sändningsmäss

Reservation för ändringar i programmet

Deltagaravgift: 750 kr/person. I avgiften ingår alla måltider enligt programmet.**Betalning:** Avgiften betalas senast den 15 juni till
Svenska kyrkans lekmannaförbund, PlusGiro 50 27 87-5.**Logi:** Logi erbjuds på Hjälmareds folkhögskola och på First Hotel Grand Alingsås.
Enkelrum: 450-500 kr/natt och person. Dubbelrum: 360-400 kr/natt och person.**Anmälan skickas senast den 15 juni till:** Lekmannaförbundet, c/o Anders Åström,
Ödenäs Östergården 327, 441 95 ALINGSÅS. Ange också eventuella önskemål om
specialkost eller andra önskemål.**Frågor om programmet** besvaras av Anders Åström, tfn 070-595 28 08.I samarbete med
sensus

70 år i Johan Olof Wallins församling

Både församlingsskåren och den gamle kyrkoherden präglar fortfarande Solna församling

Efter högmässa med predikan av kyrkoherden Johan Engvall, slottspredikant, med rötter i Örebro och i samma läroverk som undertecknad, Karolinska läroverket, predikan knuten till reformationen där Johan återkopplade händelseförlopp och likheter mellan Martin Luther och profeten Natan, båda sanningssägare med särskilda uppdrag gentemot de felande maktavarna (kyrkan och kung David) och med fokus på de sätt (hur) på vilka dessa gudsmän förmedlade sanningens budskap, firade Solna församlingsskåren sitt 70-årsjubileum i församlingssgården intill kyrkan.

Solna kyrka med anor från 1100-talet och nu utformad under 1600-talet tillhör den stora familj kyrkor i vårt land som färdigställdes under stormaktstiden. Utanför kyrkan finns en staty av Johan Olof Wallin som under en treårsperiod (1809-1812) var kyrkoherde i församlingen, kyrkoherde före det att han blev kyrkoherde i Adolf Fredriks församling, domprost i Västerås och därefter ärkebiskop i Uppsala. Inbjudna till 70-års jubileet var representanter från stiftskonvents rådet i Stockholms stift med Gunnel Berggren Larsson och Jo-

Koret i Solna kyrka

Efter välkomsttal av församlingsskårens ordförande Birgitta Lindström framförde jag gratulationer med hälsningar från förbundsrådet och förmedlade en gåva till den fadderverksamhet som Solnakåren står bakom. Jag förmedlade också ett diplom, en minnestavla, med underskrift av förbundssekreteraren och förbundsordföranden. Talet handlade om mina tankar kring lekmanarörelsens tillkomst, nuvarande situation och framtid. Jag knöt an till Manfred Björkqvist som ju var med och startade lekmanaförbundet och som inte nog med detta också startade Solna församlingsskåren 1944. Manfred Björkqvist blev ju Stockholms stifts förste biskop och han manade oss lekmän till engagemang och ansvar och upprepade att likgiltigheten är vår största fiende.

Gunnel Berggren Larsson talade som representant för Stockholms stiftskonventsråd och tackade med värme kåren för all den verksamhet som kåren hade bedrivit. Gunnel uppmuntrade kåren till fortsatt verksamhet samt önskade Guds välsignelse över alla kårens aktiviteter. Gunnel lämnade en penninggåva till den fadderverksamhet för vilken kåren ansvarar och bjöd in till några evenemang bl.a. till en inspirationsdag, en kyrksöndag i Breviks kyrka, Lidingö den 9 mars 2014. Till detta anslöt sig Lena Åkerlund och lämnade också upplysningar om den verksamhet till förmån för föräldralösa och utsatt

barn i Baltikum som stiftelsen Brödet bedriver.

Även Lena bjöd in till inspirations- och informationsdagen den 9 mars i Breviks kyrka där hon själv nu nämnda datum skulle komma att informera om kyrkan och dess inventarier. Lena lämnade också en gåva till den fadderverksamhet för vilken Solnakåren ansvarar: Bland övriga talare fanns ordföranden för Solna hembygdsförening, ordföranden för kyrkorådet i Solna församling m.fl.

Efter kaffe med kaka fick jag som representant för förbundsrådet från kåren ta emot en mycket vacker orkidé överlämnad av Ulla-Britt Frändberg som är kassör och som har tjänat kåren under åtskilliga år.

Johan Engvall informerade avslutningsvis om och guidade kring statyn av Johan Olof Wallin med, ärkebiskopskorset, folkdräktsbyxorna från Dalarna med knappar vid knäna, lyran hängande över vänstra axeln, gåspennan och anteckningsboken för psalmförslag eller predikningar. Det blev ett minnesrikt och fantastiskt jubileum i Solna församling. Vi tackar Herren!

Johan Olof Wallin

han Munk och från kringliggande kårer t.ex. från Vasakåren, Lidingökåren, Västerledskåren och Lidingökåren samt där till undertecknad.

Ordf Birgitta Lindström, Förb ordf Anders Nordberg och förbundets grand old lady Ulla Britt Frändberg, med betoning på "grand"

Text o foto
Anders Nordberg

SKARA STIFT
1000
ÅR 1014–2014

Skara stift och Uppsala stift jubilerar

I år, 2014, jubilerar både Sveriges äldsta stift – Skara – med 1000 år och Uppsala stift med 850 år som ärkestift. År 1014 installerades Sveriges och Skara stifts första biskop Thurgot från Bremen som biskop för de två Göta länderna och 1164 bildade de svenska stiftet en egen kyrkoprovins, då Alvastramunken Stefan valdes och vigdes till Sveriges förste ärkebiskop av Uppsala. Detta är ursprunget till Svenska kyrkan.

Både i Uppsala och i Skara visas oerhört vackra hantverk från tusen års kyrkonkonst upp. I Uppsala domkyrka används hela östra delen till den mest omfattande utställningen som hållits i en öppen och levande kyrka. *Himlen är här* pågår 18 juni till 16 november med dagliga visningar under sommarmånaderna. Både inträde och visningar är gratis.

I *Himlen är här* möts dåtid och nutid, människa och Gud, andligt och materiellt.

Uppståndelseägg

Ett tusenårigt upståndelseägg tillverkat i Kiev och funnet i en vikingatida husgrund i Sigtuna berättar om hoppet om nytt liv och om att kristendomen inte bara kom till Sverige från väst utan även från öst.

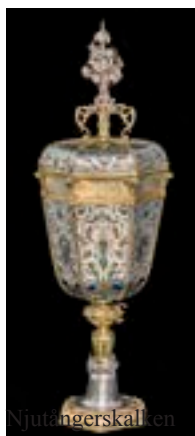
Sveriges äldsta bevarade kungakrona har tagits fram till utställningen. Annars villar den i ett låst skrin i domkyrkan med relikier av Erik den helige, Sveriges nationalhelgon. Historien bakom kungens dramatiska död år 1160 är också berättelsen om varför katedralen byggdes i dåvarande Östra Aros, som blev (det nya) Uppsala.

Störst är triumfkrucifixet från Bollnäs, drygt tre gånger fem meter. När det skulle flyttas visade det sig vara ännu större än väntat och kunde inte fås ut genom kyrkportarna, utan att montera isär delar av dem.

Sankt Eriks begravningskrona

Utöver detta visas fantastiska altarskåp, madonnor och helgonstatyer, kåpor och rikt utsirade kalkar. Medeltida föremål samspelar med moderna installationer. I Christian Partos verk *El Niño* fångas dagsljus med fiberoptikens hjälp och formar bilden av ett barn.

Njutångerskalken

Himlen är här visar hantverk i världsklass som uttrycker människors tro och längtan på ett språk som är bortom ord.

Även *Tusen år i kyrkans spår* i Västergötlands museum i Skara visar kyrkonkonst av yppersta klass.

Liljestenar, Jäla kyrkas gyllene skrin, Adalvardkalken från 1060-talet, Skarmissalet visas och helgen 29-30 augusti visas även det gyllene Broddetorpsaltaret. Utställningen är öppen tisdag till söndag 14 juni – 31 december och fritt inträde.

Adalvardkalken

Tusen år i kyrkans spår är en utställning om personer, händelser och samhällsutveckling i Sveriges äldsta stift och går igenom sekel för sekel med mission och kristnande både från anglosaxiskt och från tyskt håll, pest och den lidande Kristus, när Skara stifts präster besökte de sjuka och av 500 återstod sedan bara 34(!), väckelse, liturgisk väckelse. *Tusen år i kyrkans spår* avslutas med *Quo vadis?* – Vart går du, Kristus och kyrkan? En särskild del av utställningen är utflykter.

En särskild folder med vägbeskrivningar trycks upp och för varje århundrade av Skara stifts historia tipsas om en kyrka att besöka. Därtill kommer mindre utställningar i ett flertal Broddetorpsaltaret av stiftets kyrkor.

I augusti är det dags för firandenas höjdpunkter. 23 augusti firas Jubileumsmässa vid kungshögarna i Gamla Uppsala med Sveriges biskopar och internationella gäster. Den 24:e ges ett nytonsatt *Te Deum*.

29-30 augusti firar Skara med ett fullmatat program från fyra scener med samtal, musik, teater, cirkusE under temat *För Gud är tusen år som en dag*. Bland de många gästerna märks koptiske biskop Thomas i samtal med Jerusalems biskop Munib Younan och Münchens Michael Martin, Annika Östberg, Göran Greider och Stefan Edman. Ärkebiskop Antje Jackelén predikar och kronprinsessparet deltar.

www.skarastift.se

www.himlenarhar.se

www.svenskakyrkan.se/uppsalastift/850

Text
Jan Lundell

Foto
Broddetorpsaltaret Statens Historiska museum
Jälaskrinet Ulf Nordh Västergötlands museum
Uppståndelseägget Christer Åhlin, SHM
Njutångerskalken Harris & Lulich

Lidingö, Breviks kyrka och dess altartavla

Idag har Lidingö en befolkning på 45 000 invånare. Men så var det inte från början. Lidingös historia som boplatz går tillbaka ända till Vikingatiden¹ från sent 700-tal till cirka 1100 e.Kr. På ön finns många gravlämningar och stensättningar från denna tid.

Två större runristningar har hittats, en runsten vid Dalängen där den övre halvan av stenen är borta men där den nedre kvarvarande delen har en ornamentik i form av en orm med drakhuvud daterad till omkring 1050-1100 e.Kr.

Den kvarstående texten har tolkas som *"Kåre och Ingjald och ... efter Björn, sin fader, Gud hjälpe hans ande"*. Den andra runristningen finns på en mycket väl bevarad runhäll som hittades 1984 och som låg gömd under ett tjockt lager av jord och mossor.

Runhällen, som finns intill Askrikevägen, d.v.s. den väg som går mellan Kyrkviken och Askrikefjärden, ligger i anslutning till en större samling gravar från järnåldern. Platsen ligger inom det område där man anser att de första bosättarna slog sig ner på Lidingö. Runhällen är daterad till samma tidsperiod som runstenen och är med all sannolikhet huggen av en kringresande runristare. Ornamentiken är i form av flera slingrande ormar som avslutats med ett Malteserkors överst som är typiskt för den förkristna tiden i Norden omkring år 1000 e.Kr.

Redan då hade alltså kristendomen kommit till Lidingö. Texten på hällen har tolkats som: *"Åsmund ristade runor efter Sten, sin farfar och fadern till Sibbe och Gerbjörn och.....Ulfs². Här ett stort minnesmärke efter en god man."*

I övrigt finns gravlämningar från järnåldern även på en hel del andra platser på ön³. Men Lidingö liksom många andra öar i skärgården utefter kusten fick fasta större bosättningar betydligt senare än i Upplands inland och utefter Mälarens stränder med mer skyddade vatten.

På 1200-1300-talen fanns många mindre gårdar på ön. Dessa förvärvades under senare delen av 1300-talet (1376-1381) av Bo Johnsson Grip och hans markområde kom att omfatta större delen av Lidingölandet.

I slutet av 1400-talet tas Lidingö över av släkten Banér som bodde på Djursholms slott. Under nära 300 år fram till mitten av 1770-talet tillhörde hela Lidingön Djursholms gods. Lidingös historia och utveckling kom därför under lång händelserna där och innehavarna av Djursholms slott.

Omvänt kom också Djursholms utveckling i hög grad att bli beroende av Lidingö genom att ägarna tog ut skatt eller arrendeavgifter av Lidingös bönder.

Lidingö var alltså länge en annexförsamling till Danderyd. Ön hade redan i slutet av 1400-talet ett litet träkapell, S:ta Anna kapell. Det låg troligen på den plats där Lidingö nuvarande kyrka ligger. Lidingö kyrka uppfördes 1623 på initiativ av Svante Gustafsson Banér (1584–1628) och hans hustru Ebba Grip (1583–1666) på Djursholms slott. Kyrkoherden bodde i Danderyd. Någon bofast präst fanns inte på Lidingö utan prästen roddes från Djursholm med en reguljär roddarfärja till Sticklinge på Norra Lidingö, där några av Lidingös bönder hade till uppgift att införa högmässan hämta prästen med häst och vagn till Lidingö kyrka och sedan också svara för skjuts tillbaka till roddarfärjan. Ebba Grip ansåg att Lidingö kyrka var värd en egen präst och donerade hemmanet Grönsta som då var ett enkelt torp vid Grönstaviken på norra Lidingö som bostad åt prästen. – Först år 1907 blev Lidingö eget pastorat och fick sin första egna kyrkoherde.

När släkten Banér fick allvarliga ekonomiska problem sålde Johan Gabriel Banér d.y. ut Lidingös alla gårdar år 1775. Lidingöegendomarna omfattade då totalt 80% av Lidingös landareal, uppdelat på 25 större gårdar. Även om Lidingö vid den tiden uppgavs till största delen bestå av "magra skärgårdshemman" kom försäljningen, som främst skedde till högre ståndspersoner i Stockholm, att lägga grunden till att Djursholm över huvud taget kunde överleva som gods och till släkten Banérs fortsatta stora förmögenhet.

Lidingö är – som öar brukar vara – helt kringgärdat av vatten och ända fram till 1803, då den första bron över till Stockholm byggdes fick man använda roddfärjor som roddes av roddarmadammer och gick mellan Torsvik och Ropsten.

Avsaknaden av bron hade fördröjt samhällsutvecklingen och bondesamhället kvarstod under lång tid. Långt in på 1900-talet betraktades Lidingö av Stockholmare främst som en sommarö, dit man färdades med ångbåtar till den egna eller hyrda sommarstugan för att få uppleva den rofyllda naturen och "livet på landet".

Med början 1906 byggs Lidingö villabostäder upp. Min farfar, arkitekten John Åkerlund, som var född 1884, köpte en tomt vid Södra Kungsvägen i Brevik och ritade en villa där han 1918 eller 1919 flyttade in med sin maka Tekla och deras båda söner Lars (min pappa) som då var 4-5 år och hans yngre bror Olle. John Åkerlund har ritat folkhögskolor, kyrkor, turistanläggningar, tingshus, arbetarbostäder, privatbostäder m.m. och hans verk finns spridda över nästan hela Sverige. Till hans främsta verk räknas Sigtunastiftelsen, som Manfred Björkqvist, som senare blev biskop, gav honom i uppdrag att rita. Sigtunastiftelsen tillsammans med Lekmannaskolan i Sigtuna – senare kallad Svenska kyrkans kursgård Ansgarsliden – har ju Svenska kyrkan och Lekmannaförbundet särskild anknytning till. Kanske har flera av Er varit där. För en månad sedan (8/2-14) lyssnade jag till Ylva Eggehorn under Vinterkonferensen i Betlehems kyrkan. Hon upprepade flera gånger under sitt anförande att Sigtunastiftelsen med sin skrivarlya, bibliotek, rosenträdgård och kyrka är en fantastisk plats att vara på. Det gladdde mig förstås mycket att Sigtunastiftelsen fortsätter att vara en välsignad och inspirerande plats.

Industrialiseringen gör sitt intåg på Lidingö med AGA (AB Gasaccumulator) 1910 som största företag. Ledare för AGA var Gustaf Dahln³ som var en ovanligt duktig uppfinnare. Under sin livstid registrerade han över 100 patent. Under ett av sina experiment, som han ofta utförde i köket i sin villa på Lidingö, blev han i samband med en explosion blind. År 1912 – samma år som han miste synen – fick han nobelpriset i fysik för sin uppfinning av solventilen som automatiskt kunde tända och släcka fyrar. Trots sitt handikapp fortsatte han med uppfinningar och som VD för AGA. En av hans uppfinningar var en spis som drevs med koks, den s.k. AGA-spisen och som väger 400 kg.

En sådan kan inte placeras på vilket golv som helst. Jag vet inte om Ni sett någon sådan? Det fanns i alla fall en AGA-spis i farfars och farmors hem. Varje morgon skulle den fyllas på med svarta koksbitar som fick hämtas upp ur källaren så att lågan hölls brinnande och gjorde att plattorna under de stora tunga locken ständigt var varma.

Farmor var väldigt glad för AGA-spisen dels för plattorna som ständigt var varma men också för den lilla vattenkran som fanns på spisen och ur vilken man kunde få kokhett vatten när som helst. För att förstå hennes glädje måste man ha i minnet att ur alla andra vattenkranar i huset gick det bara att tappa kallvatten.

Tillbaka till öns historia. Invånarantalet ökade snabbt från 1.300⁴ personer år 1900 till 9.000⁵ personer år 1920. 1907 invigdes den första spårvägslinjen på norra delen av ön där Kyrkviken var slutstation. Södra Lidingöbanan byggdes i etapper och 1914 gick spårvagnen till Brevik och två år senare var den helt utbyggd till Gåshaga brygga. Båda mina föräldrar växte upp i Brevik och de lärde känna varandra när de åkte med Lidingövagnen – så kallades spårvagnen – till sina respektive skolor, pappa till Östra Real och mamma till Whitlockska⁶ skolan i Stockholm.

När befolkningen på Lidingö växte blev Lidingö kyrka för trång. Tanken på en ny kyrka för södra Lidingö väcktes av ärkebiskop Nathan Söderblom vid en visitation 1915 och han utpekade då även platsen för kyrkan – en vackert belägen skogshöjd med utblick över stora segelleden. Fastighetsbolaget Lidingö-Brevik skänkte år 1917 en tomt till kyrka i Brevik. Men det var under första världskriget (28 juli 1914 - 11 november 1918) och såväl församling som församlingsbor var fattiga. Man hade inte råd att bygga en kyrka, men man började fira gudstjänster på södra delen av ön i Skärsåtra skola och där kom de att hålla under 20 år – ända fram till 1937.⁷

Församlingsborna ville dock gärna ha en kyrka, så under tiden började man samla in pengar på frivillig väg genom friluftsgudstjänster, konsert och syföreningsbasarer. Efter flera års sparande hade man samlat in 24 000 kr, vilket på den tiden var ett stort belopp. Men år 1929 kom ett rejält bakslag. Då inträffade den stora sparbankskraschen. Man förlorade alla sina insamlade medel. Det var inte underligt att luften gick ur församlingsborna.

Men 1930 kom ärkebiskop Nathan Söderblom åter till Lidingö på biskopsvisitation och han betonade ännu en gång att Lidingö församling behövde en kyrka till och det på södra ön. Kyrkobyggnadsfrågan utreddes i flera omgångar i kyrkoråd och kommittéer och till sist hade man ett färdigt förslag i november år 1935.

Kostnaden för kapellet i Brevik beräknades till 98 000 kr. Den relativt låga kostnaden berodde till stor del på att arkitekten John Åkerlund åtagit sig utföra allt arkitektarbete för bygget utan kostnad för församlingen samt att man räknade med att kostnader för klockor, utsmyckning m.m. skulle komma att bekostas på frivillig väg. Glädjen blev stor i vida kretsar när beslutet togs i februari 1936 om att bygga Breviks kapell.

Nu kunde det verkliga arbetet börja. Söndagen den 20 september 1936 baxades grundstenen på plats i det nordöstra hörnet. Under grundstenen placerades ett särskilt tillverkat skrin av kopparplåt innehållande den tidens gångbara mynt, ritningar till kyrkan och ett nummer av Lidingö Tidning. Bygget gick snabbt. Redan två månader senare hölls taklagsfest. Vartefter bygget fortskred kom tankarna att man gärna ville ha en finare takbeläggning än den man kalkylerat med. Men hur skulle man få pengar till det? En djärv tanke dök upp och kunde realiseras. Man satte nämligen in en annons i Lidingö Tidning om att den som ville kunde bidra genom att skänka den summa en takplåt skulle kosta. Varje kopparplåt kostade 20 kr och det behövdes 340 plåtar. Snart hade hela summan på 6 800 kr kommit in.

Eftersom själva kyrkorummet är präglad av rymd och enkelhet, beslöt man på ett tidigt stadium att man på den stora korväggen ville ha en relief föreställande de tre stora högtiderna – jul, påsk och pingst. Uppdraget gick till min farmors bror konstnären Simon Gate, som kom att bli mest känd som glaskonstnär och konstnärlig ledare tillsammans med Edvard Hald vid Orrefors glasbruk, där de tillsammans med skickliga glasblåsare som Knut Bergqvist och andra utvecklade nya former för glaset.

Inför uppdraget i Breviks kyrka gjorde Simon Gate flera skisser och förslagor i gips och vid det slutliga utförandet hade han hjälp av skulptören Carl Elmgren och konstnären Erik Jehrke, som utförde grundarbetet efter Simon Gates förlaga. Men Simon Gate skulle naturligtvis själv göra det slutliga arbetet. Han for därför från sitt hem i Västergötland till Lidingö och bodde hos sin syster Tekla och hennes man John, d.v.s. min farmor och farfar. Min pappa, som vid den här tiden var 23 år, har berättat att Simon periodvis hade problem med spriten och den press som Simon kände inför detta stora och viktiga uppdrag gjorde att han tog till spriten, och dag efter dag gick utan att han tog sig an arbetsuppgiften. Min farmor blev förstås väldigt nervös. Men så med ens var det slut med drickandet och Simon grep sig an verket och arbetade oerhört intensivt. Resultatet ser Ni här. Ur de svåra födslovåndorna föddes något oerhört fint. För mig är det en av de vackraste altartavlor som jag känner till. Den fångar in budskapet så fint.

På den vänstra reliefen finns de tre vise männen med olika hudfärg representerande olika världsdelar, som – ledda av stjärnan som lyser över Jesus, Maria och Josef – kommit för att tillbe och överlämna sina gåvor. Där finns herdarna som skyndat dit när de hört änglabudskapet ”Var inte rädda. Jag bär bud till er om en stor glädje, en glädje för hela folket. I dag har en frälsare fötts åt er i Davids stad, han är Messias, Herren”.

På den mittersta reliefen har vi det allra viktigaste i det kristna budskapet – korset med Jesus, som blickar upp mot sin himmelske Fader och säger: ”Fader förlåt dem...”. Vi ser romerska soldater, Jesu lärjungar och andra som följde honom.

Kanske är det Jesu moder Maria som ligger på knä vid korset och Marta, Maria eller Maria från Magdala som i förtvivlan vrider sina händer – kanske är det hon som tvättat Jesu fötter med sitt hår? Vi ser den mörka himlen i bakgrunden och vet att när Jesus ger upp andan så rämnar förhänget i templet uppifrån och ner och vägen in i det allra heligaste i templet är öppen – vägen till Guds nådatron är öppen, Jesu död har banat väg för oss in i himlen.

På den högra reliefen har vi den Helige Ande som i eldslågor kommer ner över de bedjande apostlarna så att de får kraft att gå ut i hela världen med Evangeliet. I Apostlagärningarna beskrivs det så här: *”När pingstdagen kom var de alla församlade. Då hördes plötsligt från himlen ett dån som av en stormvind, och det fyllde hela huset där de satt. De såg hur tungor som av eld fördelade sig och stannade på var och en av dem. Alla fylldes av helig ande och började tala andra tungomål, med de ord som Anden ingav dem. I Jerusalem bodde fromma judar från alla länder under himlen. När dånet ljud samlades hela skaran, och förvirringen blev stor när var och en hörde just sitt språk talas.”* (Apg 2:1-6)

Hela altartavlan är en oerhört stark predikan som griper djupt tag i en.

Eftersom min farmor och farfar bodde i Brevik var mina föräldrar, min bror och jag liksom min farbror Olle och hans familj ofta på besök hos dem och med på gudstjänsterna i Breviks kyrka. Som barn tyckte man ju att det kunde vara lite långt att sitta i kyrkbänken under en hel gudstjänst. Men farmor brukade ha en liten påse med dragéer eller karameller med sig som hon bjöd oss på. Ibland när jag var lite äldre försvann tankarna från predikan och jag tänkte mig in i de olika personerna på altärväggen och deras upplevelser och allra mest tänkte jag på kvinnan som knäböjer vid korset. Där ville jag vara.

På södra kyrkoväggen finns en minnestavla i sten där det står: År 1937 under konung Gustav V:s regering uppfördes denna kyrka – kyrkoherde var Karl Hedmark – komminister Martin Sandahl – John Åkerlund ritade kyrkan.

Vera Sandahl-Jacobsson, dotter till nämnda komminister Martin Sandahl, som med tiden blev prost, har skrivit en trevlig minnesskrift om kyrkan och i den står att läsa:

”... invigningen bestämdes till Midsommardagen 1937. Eftersom Lidingö församling vid denna tid tillhörde ärkestiftet bad man ärkebiskop Erling Eidem komma och inviga den nya kyrkan. ...”

Många av textilierna är skänkta av syföreningen i Brevik. Textilkonstnärinnan Märtha Gahn⁸, Libraria, har komponerat ett antependium med blommotiv liksom ett predikstolskläde. Och om jag inte minns fel, så fanns en kormatta av Märta Måås-Fjetterström. Altarduken i linne och spets har sytts i Ungern.

Ljustakarna i tenn som står på altaret, en för sju ljus och två för spiror, är utförda av tenngjutaren och Lidingöbon B.O.Santesson och kyrksilver samt dopfatet är tillverkat av hovjuvelerare Hallberg, Stockholm, allt efter ritningar av John Åkerlund och bekostat av Lidingöbor. Alla dessa inredningsdetaljer fanns redan vid invigningen liksom naturligtvis kyrkklockorna.

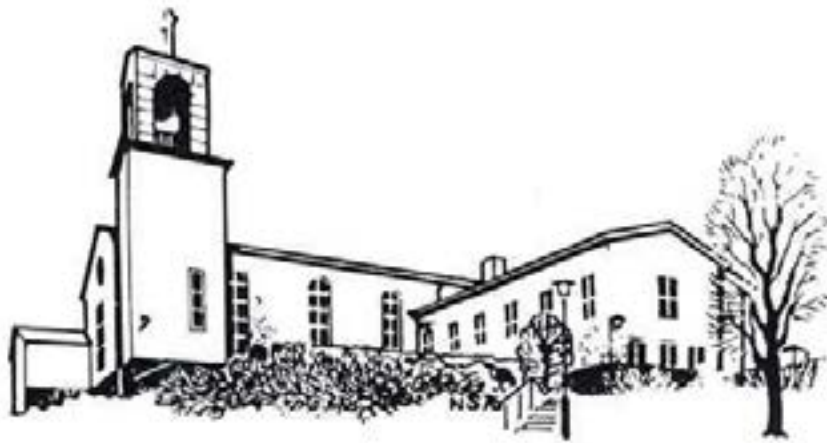
Kyrkklockorna är skänkta av arvingar till häradshövding G.B.A. Holm, som ägde Breviks herrgård. Den större klockan, sammanringningsklockan, väger ca 500 kg och avger tonen A och den mindre klockan väger inte fullt 300 kg och avger tonen G. Båda är gjutna 1937 hos K.G. Bergholtz gjuteri.

Den stora klockan har inskriptionen:
*O, land, land, land, hör Herrens ord!
Tacken Gud i hans portar
Loven honom i hans gård
Kommen hit från alla orter*

*Prisen den om oss har vård
Ty han är fast, god och blid
Håller tro i evig tid.*

Den lilla klockans text lyder:

*Gud är kärleken och den som förbliver
i kärleken,
han förbliver i Gud och Gud förbliver i
honom.
Ofta kom att herren söka!
Du skall finna honom här.
Han skall nådens mått föröka
Giva allt vad tron begär,
Kom, tills du i frid får fara,
Buren av hans fadershand
Hem till härlighetens land!*

Vera Sandahl-Jacobsson berättar också, att inför kyrkans invigning var anskaffandet av orgel länge ett problem. Det fick dock sin lösning. AGA-Baltic (som bedrev radioteknisk verksamhet) hade fått fram en elektrisk orgel – Hammond-orgeln, en amerikansk skapelse. Man konstaterade att den musikaliskt uppfyllde alla förväntningar och kunde passa i den nya kyrkan. AGA skänkte alltså en Hammondorgel till Breviks kyrka. – Den nuvarande orgeln är från 1967, byggd av Åkerman och Lund. Den har 22 stämmor, två manualer och är mekanisk.

Vera skriver: ”Midsommardagen 1937 ingick strålände och väldigt många sökte sig upp till Breviks kyrka (för att vara med på invigningen). Då hördes för första gången kyrkklockorna över nejden. Högmässan för hela församlingen hade sammanlysts till Breviks kyrka. Stämningen bland de många som sökte sig till kyrkan var glad och full av förväntan. Nästan ingen hade ju sett kyrkan färdig förrän denna dag. Processionen med alla assistenterna och ärkebiskop Erling Eidem sist gick från församlingssalen över den lilla gården in genom södra porten under klockklang... Efter psalmsång och tal läste ärkebiskopen följande ord: Och vare nu detta tempel helgat åt Herren till Hans tjänst och dyrkan! – Högmässan avslutades med sedvanlig altartjänst. Så var då Breviks kyrka högtidligen invigd. Och Lidingö församling hade mottagit en gåva med värde för all framtid.”

År 1959 tillkom väggmålningarna på sidoväggarna föreställande de fyra evangelisterna. Konstnär är Ewy Palm-Andersson.

År 1967 tillkom åtta moderna ljuskronor av mässing, komponerade av konstnären Knut Hallgren.

Redan 1955 gjordes den första tillbyggnaden då man gjorde församlingssalen större och fick nya utrymmen på nedre planet. År 1969 invigdes den nya församlingsgården med lokaler för kyrkans förskola, konfirmandundervisning och ungdomsverksamhet. Arkitekt för tillbyggnaden var Johns son, min pappa Lars Åkerlund – också han arkitekt.

Här har hållits många gudstjänster och olika kyrkliga förrättningar som dop, bröllop och begravning. När mina föräldrar gifte sig i Breviks kyrka år 1943 skänkte farfar en brudkrona till kyrkan som min mamma var den första att bära. Här är min bror döpt och mina kusinbarn konfirmerade och så vidare. Kyrkorummet har en väldigt fin akustik och passar fint för konserter.

I kyrkans övriga lokaler har hållits söndagsskola och konfirmandundervisning. Jag har själv varit söndagsskollärare här ett antal år under den tid då Anders Thidevall var komminister i Breviks kyrka, d.v.s. innan han blev kyrkoherde i Lidingö församling.

En lång rad av präster, musiker, kyrkvårdar och kyrkvaktmästare har tjänstgjort här. Vid 60-årsjubileet 1997 medverkade biskop Henrik Svenungsson i full ornat med mitra och kräkla såsom det anstår en tjänstgörande biskop. Här har såväl Åke Bonnier som nuvarande kyrkoherde Carina Nilsson mottagits som kyrkoherde med biskop Caroline Krook som officiär vid båda tillfällena.

Eftersom Lidingö kyrka inte rymmer lika många som Breviks kyrka har flera biskopsvisitationer ägt rum i den här kyrkan. Och om Ni inte tycker att kyrkan verkar rymma tillräckligt många för ett sådana här stora evenemang så ska Ni veta att förr var det bänkar ända fram till koret, för då fanns varken flygeln eller den lilla orgeln här framme.

Dessutom var det öppet in till församlingssalen där många stolrader kunder placeras, och därifrån kunde gudstjänstfirarna se både altaret och predikstolen och följa vad som hände.

Nuvarande Brevikspräst är Staffan Simonsson, som vi idag hade glädjen att få lyssna till och som tidigare bl.a. tjänstgjort i Svenska kyrkan i Los Angeles

och San Francisco. Om sina upplevelser under de åren har Staffan varit i Lidingö lekmanakår och berättat. Och visst har Breviks kyrka en mycket duktig kyrkomusiker, Li Ringquist Östman, och Brevikskören sjunger ljuvligt, eller hur.

Det finns naturligtvis mycket mer att säga om en kyrka och dess snart 77 år långa församlingsverksamhet, men om allt det skulle berättas så kommer Ni aldrig härifrån. Så jag slutar berättelsen här och vill tacka Er för att Ni kommit hit och för att Ni lyssnat. Det var trevligt att få berätta för Er om Breviks kyrka. Och Ni är varmt välkomna åter till både Lidingö och Breviks kyrka!

Lena Åkerlund

1* *Vikingatiden är den skandinaviska järnålderns sista period*

2* *vid Rudalid, Stockby, Långängen, Nordöstra Sticklinge, Kappsta m.fl platser*

3* *Nils Gustaf Dalén (30 November 1869 - 9 December 1937)*

4* *1.310 invånare för att vara exakt*

5* *9.003 invånare för att vara exakt*

6* *Skolan grundades som flickskola 1878 av Anna Whitlock bl.a. i samarbete med Ellen Key. Vid skolan praktiserades nya pedagogiska metoder; bl.a. elevråd med självstyre, föräldradagar; koncentrationsläsning, fria ämnesval och omväxling mellan praktiskt och teoretiskt arbete. Tanken var att uppmuntra flickor med naturvetenskapliga intressen och pojkar med humanistiska intresse. 1913 flyttade skolan in i det nybyggda skolhuset på Eriksbergsgatan 8A. 1976 kommunaliserades skolan och lades sedan ned 1978.*

7* *Från omkring 1950 byggs efterkrigstidens koncentrerade bostadsområden med flerbostadshus upp.*

8* *Märtha Gahn, 1891- 1973 var svensk textilkonstnär. Märtha Gahn genomgick Högre konstindustriella skolan i Stockholm och bedrev därefter studier i utlandet. 1915–17 var hon medarbetare i Atelier Handtryck. Därefter blev Gahn var konstnärlig ledare för Svensk Hemslöjd under åren 1917–33, ledde utbildningen vid Handarbetets Vänner 1933–35 och förestod slutligen Libraria, textilateljé för kyrklig konst, 1935-54. Gahn främsta arbete låg inom hemslöjdsrörelsen, där hon på grundval av äldre allmogetraditioner ta fram mönster och utveckla tekniker för att bygga upp en modern, lönsam textilproduktion.*

SVENSKA KYRKANS LEKMANNAFÖRBUND

Organisationsnr: 814800-1723

Balansräkning per den 31 Dec, år 2012

(Ksek)	Not	2012	2011
Omsättningstillgångar			
Kassa		1	1
Postgiro		18	1
Bank		448	728
Varulager	1	52	53
Kundfordringar	2	39	52
Övriga kortfristiga fordringar		0	0
Anläggningstillgångar			
Fondandelar		0	0
Inventarier	3	0	0
Totala tillgångar		558	835
Leverantörsskulder			
		37	0
Eget kapital			
Disponibla medel		835	505
Årets resultat		-311	330
Totala skulder och eget kapital		561	835
Ställda panter			
		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser			
		Inga	Inga

SVENSKA KYRKANS LEKMANNAFÖRBUND

Organisationsnr: 814800-1723

Resultaträkning

		Budget		Budget	
(Ksek)	Not	2012	2012	2011	2011
<i>Intäkter</i>					
Medlemsavgifter		286	310	305	320
Rikskonvent, avgift		303	300		
Gåvor			5	51	5
Rikskollekt		0	0	488	420
Alla tiders bok		165	0	71	
Försäljning Förbundsbutik		20	15	14	15
Försäljning av jubileumsskrift		0		4	
Summa intäkter		774	630	933	760
<i>Kostnader</i>					
Inköp varor Förbundsbutik		20	15	9	
Kostnader försäljning Förbundsbutik		0	0	0	15
Kostnader Alla tiders bok		147	0	135	
Tidskriften Lekman i kyrkan		218	230	208	230
Förändring av varulager		2	0	5	
Förbundsrad/resor rikskonvent		59	50	49	0
-Sammanträden, resor etc		140	90	64	140
Utvecklingsarbete		98	60	64	160
Administration, tele		47	60	23	60
Rikskonvent		344	300	22	
Ersättning stiftkassörer		2	10	2	10
Internationella kontakter		0	5	12	15
Försäkringar		2	2	2	
Hemsida		1		1	
Återtagen kostnad Arkiv		-1			
Uppvaktning		3		13	
Övriga kostnader		15	20		20
Summa kostnader		1 097	827	609	650
Resultat före avskrivningar		-323	-197	324	110
Avskrivningar				9	9
Resultat efter avskrivningar		-323	-197	315	101
Finansiella intäkter netto		10	1	15	1
Finansiella kostnader netto				0	
Årets resultat		-313	-196	330	102

SVENSKA KYRKANS LEKMANNAFÖRBUND

Organisationsnr: 814800-1723

Notförteckning (Ksek)	2012	2011
--------------------------	------	------

Not 1, Varulager

Ingående balans	54	58
Inköp/försäljning	-2	-5
Nedskrivning	0	0

Utgående balans	<u>52</u>	<u>53</u>
-----------------	-----------	-----------

Not 2, Kundfordringar, upplupna intäkter

<i>Kundfordringar</i>		
Övriga kunder	39	52

Not 3, Inventarier

Bokfört värde ingående balans	0	0
Avskrivning	<u>0</u>	<u>0</u>
Bokfört värde utgående balans	<u>0</u>	<u>0</u>

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

13-02-28

Anders Nordberg
FörbundsordförandeKjell Aggefors
1:e vice ordförande

Förbundssekreterare

Juhani Ahonen
Förbundskassör

REVISIONSBERÄTTELSE

Till Svenska kyrkans lekmannaförbund

Organisationsnummer 814800-1723

Vi har granskat årsredovisningen, bokföringen och förvaltningen i Svenska kyrkans lekmannaförbund för år 2012. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

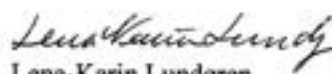
Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen och annan information i räkenskapshandlingarna.

Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

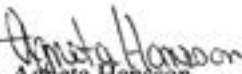
Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av Svenska kyrkans lekmannaförbunds resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Vi tillstyrker att Svenska kyrkans lekmannaförbund fastställer resultaträkningen och balansräkningen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2012.

Östersund 11 maj 2013

Lena-Karin Lundgren

revisor

Agneta Hansson

revisor

SVENSKA KYRKANS LEKMANNAFÖRBUND

Organisationsnr: 814800-1723

Balansräkning per den 31 Dec, år 2013

(Ksek)	Not	2013	2012
Omsättningstillgångar			
Kassa		6	1
Postgiro		48	18
Bank		437	448
Varulager	1	47	52
Kundfordringar	2	14	39
Övriga kortfristiga fordringar		0	0
Anläggningstillgångar			
Fondandelar		0	0
Inventarier	3	0	0
Totala tillgångar		551	558
Leverantörsskulder		93	37
Eget kapital			
Disponibla medel		521	835
Årets resultat		-62	-314
Totala skulder och eget kapital		551	558
Ställda panter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

SVENSKA KYRKANS LEKMANNAFÖRBUND

Organisationsnr: 814800-1723

Resultaträkning

		Budget		Budget	
(Ksek)	Not	2013	2013	2012	2012
<i>Intäkter</i>					
Medlemsavgifter		280	295	286	320
Rikskonvent, avgift		0		303	
Gåvor			5		5
Rikskollekt		0	0		420
Alla tiders bok		73	25	165	
Försäljning Förbundsbutik		9	15	20	15
Försäljning av jubileumsskrift		0			
Summa intäkter		362	340	774	760
<i>Kostnader</i>					
Inköp varor Förbundsbutik		4		20	
Kostnader försäljning Förbundsbutik		8	5	0	15
Kostnader Alla tiders bok		3	50	147	
Tidskriften Lekman i kyrkan		213	210	218	230
Förändring av varulager		5	0	2	
Förbundsråd/resor rikskonvent		0		59	0
-Sammanträden, resor etc		103	120	140	140
Utvecklingsarbete		62	120	98	160
Administration, tele		22	40	47	60
Rikskonvent		0		344	0
Ersättning stiftkassörer		0	10	2	10
Internationella kontakter		0	5	0	15
Försäkringar		2	2	2	0
Hemsida		1		1	
Återtagen kostnad Arkiv		0			
Uppvaktning		6		3	
Övriga kostnader			20	15	20
Summa kostnader		428	582	1 098	650
Resultat före avskrivningar		-66	-242	-324	110
Avskrivningar	3	0	0	0	
Resultat efter avskrivningar		-66	-242	-324	110
Finansiella intäkter netto		3	12	10	1
Finansiella kostnader netto				3	
Årets resultat		-63	-230	-311	111

SVENSKA KYRKANS LEKMANNAFÖRBUND

Organisationsnr: 814800-1723

Notförteckning (Ksek)	2013	2012
--------------------------	------	------

Not 1, Varulager

Ingående balans	52	54
Inköp/försäljning	-5	-2
Nedskrivning	0	0

Utgående balans	<u>47</u>	<u>52</u>
-----------------	-----------	-----------

Not 2, Kundfordringar, upplupna intäkter

<i>Kundfordringar</i>		
Övriga kunder	14	39

Not 3, Inventarier

Bokfört värde ingående balans	9	9
Avskrivning	-9	-9
Bokfört värde utgående balans	<u>0</u>	<u>0</u>

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

13-02-28

Anders Nordberg
FörbundsordförandeKjell Aggefors
1:e vice ordförande

Förbundssekreterare

Juhani Ahonen
Förbundskassör

REVISIONSBERÄTTELSE

Till Svenska kyrkans lekmannaförbund

Organisationsnummer 814800-1723

Vi har granskat årsredovisningen, bokföringen och förvaltningen i Svenska kyrkans lekmannaförbund för år 2013. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

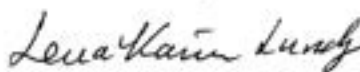
Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen och annan information i räkenskapshandlingarna.

Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av Svenska kyrkans lekmannaförbunds resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

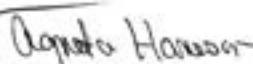
Vi tillstyrker att Svenska kyrkans lekmannaförbund fastställer resultaträkningen och balansräkningen för år 2013 och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2013.

Östersund 16 maj 2014

Lena-Karin Lundgren

revisor

Agneta Hansson

revisor

BUDGETFÖRSLAG Svenska kyrkans lekmannaförbund

Org nr. 81 48 00 - 1723

	Budg	Budg	Budg	Budg	Budg
Resultaträkning	2012	2013	2014	2015	2016
(Ksek)					

INTÄKTER

Medlemsavgifter	310	286	295	280	285	403	385
Rikskonventsavgifter	300	303	0		300		300
Gåvor	5		5		5	5	5
Rikskollekt			0		0		0
Försälj förbundsbutiken	15	20	15	9	15	15	10
Alla tiders bok	0	165	25	73	20	10	10
SUMMA INTÄKTER	630	774	340	362	625	433	710

KOSTNADER

Kostn förs förb butiken	15	20	5	12	5	10	10
”Lekman i Kyrkan”	230	218	210	213	220	250	250
Alla tiders bok		147	50	3	0	0	
Förbundsrad.....	50	59					

Sammantr. Resor m.m.	90	140	120	103	120	80	80
Utvecklingsarb	60	98	120	62	40	60	30
Administration, tele m.m.	60	47	40	22	30	30	30
Försäkringar	2	2	2	2	2	2	3
Rikskonvent.....	300	344	0	0	300		300
resor				0	50		50
Stiftskassörer	10	2	10	0	10	10	10
Internationella kontakter	5	0	5	0	5	10	5
Övriga kostn	20	21	20	12	20	20	20
Jubileumsskrift							
SUMMA KOSTNADER	842	1098	582	428	802	472	788
Resultat före avskrivn.	-212	-324	-242	-66	-177	-39	-78
Avskrivningar	0	0	0	0	0	0	0
Resultat efter avskrivn.	212	-324	-242	-66	177	-39	-78
Finansiella intäkter	1	10	12	3	10	3	3
Fnansiella kostnader netto	3	3					
ÅRETS RESULTAT	-208	-311	-230	-63	-167		

SVENSKA KYRKANS LEKMANNAFÖRBUND

FÖRBUNDSBUTIKEN

Prislista och sortiment

Varuslag		å-pris	Antal beställda	Totalt
☐	Förbundsmärke 10 mm med nål	25.-		
☐	Förbundsmärke 10 mm med klack	25.-		
☐	Förbundsmärke 15 mm med klack	25.-		
☐	Förbundsmärke 15 mm med nål (förgyllt)	50.-		
☐	Manschettknappar med förbundsmärke	145.-		
☐	Slipshållare med 10 mm förbundsmärke	90.-		
☐	Brosch med förbundsmärke	65.-		
☐	Berlock med förbundsmärke	150.-		
☐	Blockljus 15,5 diam 4 cm m förb märke	65.-		
☐	Brevmärken i kartor om 64 st / karta	5.-		
☐	CD-skiva med Rolf Paulsen	149.-		
☐	Fleecepläd m. broderat förbundsmärke 50x200	298.-		
☐	Förbundsflagga 2,4 x 1,5 m (10 m flaggstång)	950.-		
☐	Förbundstallrik i blått, svart och guld	145.-		
☐	Glasblock med förbundsmärket (Bergdala)	160.-		
☐	Kulspetspenna med emblem	10.-		
☐	Ordförandeklubba, handgjord med emblem	275.-		
☐	Porslinsvas med förbundsmärke	65.-		
☐	Scarves helsiden - marin el vinröd	140.-		
☐	Slips med förbundsmärke vinröd eller marin	50.-		
☐	Standar med förbundsmärke i guldtryck	65.-		
☐	Stång med vit marmorplatta till fot	65.-		
LITTERATUR				
☐	"Gudstjänsten och vi själva"	50.-		
☐	"Leva, tjäna i kyrkan	50.-		
☐	"Silversmeden" av Carl Axel Axelsson	130.-		
☐	"Vem är Han"	150.-		

Varorna kan beställas genom att fylla i blanketten och sända eller ringa in beställningen till förbundsbutiken.

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

Förbundsbutiken

c/o Ahonen

Rådhusgatan 81

831 45 Östersund

Tel 063-12 30 30

Bibeln – värd att upptäckas

“Hela Bibeln fanns nedskriven flera hundra år före våra runstenar”

Självklart är Bibeln i första hand en religiös urkund, som handlar om relationen mellan Gud och människa. Gamla testamentet vittnar om människors behov av och längtan efter en frälsare. Nya testamentet avslöjar Guds frälsningsplan genom Jesus Kristus. Men vid sidan av detta skildrar Bibeln också relationen människor emellan. Det är här man hittar kurios. Och det är här man upptäcker att företeelser, som man trodde var unika för vår tid, inte sällan inträffade redan för flera tusen år sedan.

Bibeln är på många sätt mycket mer än en bok! Dels är den mer än en bok vilken som helst. Dels består Bibeln av många böcker. Utan tvekan är Bibeln den samling böcker som innehåller världens kanske mest fascinerande litteratur. Börjar man läsa de olika bibelböckerna finner man snabbt, att här har man hittat en litterär guldgruva, som saknar motstycke i världslitteraturen. Inget mänskligt är främmande för Bibeln. Här kan man läsa om sorg och förtvivlan, ångest och glädje, kärlek och svartsjuka, svek och lurendrejerier och mycket, mycket annat.

I Bibelns böcker finns utkast till många romaner. Många är också de författare som ännu i vår tid spunnit sina intriger kring Bibelns människor.

Och visst är det väl svindlande för tanken, att det som står i Bibeln skrevs när vi i Sverige inte kunde forma några som helst bokstäver. De äldsta runstenarna vi känner till är ju från 400-talet e. Kr. Och inte är texten på dessa stenar särskilt märkvärdig: Vad sägs om: ”Olof reste denna sten över Erik”?

När sådana texter formulerades i Sverige fanns för länge sedan samtliga Bibelns böcker nedskrivna. I Qumran i Israel har man hittat tvåtusenåriga handskrifter. I Jerusalem kan dessa numera beskådas i Bokens helgedom i Israels museum. Och visst är det tankeväckande, att när Bibelns unika berättelser kom till, då levde vi i Sverige under mycket primitiva förhållanden på bronsåldern.

Många av Bibelns olika böcker ger inblickar i livsöden och skildrar ofta dramatiskt ett stycke mänsklig historia.

Inte sällan handlar det om känslor, starka känslor som både upprör och engagerar. Och det riktigt märkliga är, att vad gäller människors känslor, så tycks det som om tiden stått stilla.

Mycket har naturligtvis förändrats och utvecklats. Vår teknik har exempelvis blivit helt annorlunda. Därför har vi numera blivit duktigare på att döda varandra. Vår förmåga att idag förstöra i stort sett allt vi rör vid, måste sägas vara enorm. Den förmågan är verkligen betydligt mer utvecklad än den var på Bibelns tid.

Men *lusten* att döda är inte ny. Den tycks ha funnits så länge människan levt på vår jord. Så man måste konstatera, att människan är sig ganska lik tiderna igenom. Det är inte alls svårt för en människa idag att kunna identifiera sig med Bibelns människor.

För trots att dessa levde för väldigt länge sedan, så är deras tårar och våra desamma. Deras skratt skiljer sig inte heller från vårt. Så när det gäller det rent mänskliga och de mänskliga känslorna tycks tiden ha stått stilla. Det är bland annat därför som Bibeln inte är en historiebok eller ett gammalt dokument som saknar intresse idag.

Bibeln är i högsta grad aktuell och levande. Både i glädje och sorg kan man gå till Bibeln och finna ord som tröstar eller uttrycker den glädje man själv inte har egna ord för.

Den som börjar läsa Bibeln kommer att gång på gång förvånas över hur mycket den har att säga människor som lever idag. Det är som var den tidlös och annorlunda alla andra böcker.

I mer än femtio år har jag mer eller mindre lusläst min Bibel. Av och till har jag då gjort upptäckter som fyllt mig med både glädje och förundran. Inte minst har jag förvånats över, att man kan ha läst samma bibeltext mer än hundra gånger och ändå inte sett vad där står. Så var det till exempel med curlingmammorna. Jag hade då varit präst i över fyrtio år innan jag plötsligt insåg vad jag läste. Och då plötsligt stod det som i eldskrift. Bibeln skildrar åtminstone två curlingmammar. En hittar vi i GT och den andra återfinns i NT, och hon är nog värst av alla. Det finns mig veterligt ingen annan mamma som curlat som hon.

Under åren som gått har jag samlat på mig sådana upptäckter. Många gånger har jag delat med mig av vad jag har sett till mina kollegor. Då har jag funnit att de nästan alltid varit lika ”blinda” som jag. Även i bibelstudiegrupper har jag berättat vad jag upptäckt. Det har väckt både stor glädje och förundran. Som till exempel att Josefs bröder aldrig sålde sin bror eller varför Jesus gick på vattnet – trots att han säkert var simkunnig.

Detta är också förklaringen till varför jag i bokform velat låta fler göra samma upptäckter som jag. I två böcker kan man göra sina egna upptäckter: ”Curlingmammar, självmordsbombare, detektiver och feminister” heter den första. Den andra har titeln ”Allt är faktiskt inte Guds fel”. Bägge är utgivna på Gaudete förlag.

Det är min förhoppning att fler ska förstå att Bibeln verkligen är värd att upptäckas. Det är dessutom riktigt roligt! Konsten är faktiskt bara att se vad det verkligen står.

Jan Carlquist
Prost, Vingåker

Ett långt liv i Guds tjänst troget och hängivet och de har ännu mycket att ge

I sjuttio år har Ulla och Ingvar Johansson arbetat inom Älmhults församling. Nu har de två hyllats för det arbete de under så många år har lagt ner.

Det är inte många som har lagt ner så många timmar på värdefullt arbete som Ulla och Ingvar Johansson. Därför kändes det naturligt för Kyrkoherde Marcus Lejon och kyrkorådet att helhjärtat hylla dessa två. Det är inte många som detta sätt och helt utan egen vinning ägna sin tid till att göra gott för andra och för sin församling och dessutom med en sådan trofasthet under så många år. Både kyrkoherde Marcus Lejon och stiftets biskop Jan-Olof Johansson har sedan många år förvånats över den idoghet och trofasthet

som paret har visat när det gäller församlingens arbete såväl som deras engagemang inom Svenska kyrkans lekmanaförbund.

I samband med högmässan i Älmhults kyrka överlämnade Marcus Lejon till Ingvar och Ulla också en inramad hälsning från lekmanaförbundets förbundsråd med gratulationer till biskopens utmärkelse. Vid detta tillfälle ufick Ingvar Johansson även ta emot en hedersutnämning och utnämndes till hederskyrkvärd.

Fär att även hedra Ulla Johansson kommer man att ge ett rum i församlingssalen till Hallborgssalen. Det kommer av

att hon tidigare hette Hallborg och att hon växte upp i prästgården. Tore Hallborg var församlingens förste kyrkoherde och här även den som har varit där längst men Ingvar skojar och säger att för att göra det enkelt så kan man säga att han har inte varit kantor eller präst.

Man skall ändå påpeka att det inte var någon fest för att avtacka Ingvar och Ulla utan hylla paret för det de har gjort och för det fortsatta arbetet. Det enda som Ingvar och Ulla tackar för sig är körsången som de varit aktiva i sedan 69 år. Under festligheterna genomförde kören "Mixturen" under ledning av organisten Per-Gunnar Pettersson ett psalmprogram som satts samman av Ulla och Ingvar

Text o foto
Anders Nordberg

STYRELSEMÖTE OCH VÅRKONVENT BLEV TILL EN LUSTTUR UTEFTER NORRLANDSKUSTEN

"Glädjens Herre var vår gäst..." fr v Hugo Bolin, Marianne Sundström, Juhani Ahonen, Åke Mähler och Lars Lindström

Fr v Doris Hamberg och Karin Liljevall

Tidigt efter årsskiftet blev vi inbjudna till Örnsköldsvik för att ha vårt styrelsemöte den 5 april. Vi fick komma till Fritz och Elsa Petterssons hem. Vi som har varit med ett tag vet att Elsa är en tusenkonstnär i köket så förväntningarna var höga. Våra förväntningar överträffades med råge och vi hade en fin dag ute på Dekarsön i Fritz och Elsas hem.

Dock hade vi ett viktigt beslut att förbereda. Sedan snart ett år tillbaka har vår ordförande Fritz Pettersson varit sjuk och inte kunnat axla sin roll som ordförande i stiftskonventsrådet. Vi har varit tvungna att inse faktum att vi behövde en ny ordförande. Det är inte lätt att bara hysta fram en rad lämpliga kandidater och sedan enas om den som verkar vara den mest lämpade.

Tankarna har varit många och vår vice ordförande Hugo Bolin har rott skutan i hamn med den äran. Nu tyckte han själv att han föll för åldersgränsen och ville att styrelsen skulle utse en ny ordförande. Detta har stötts och blötts under det senaste året och ingen villig som dessutom vore lämplig har visat sig. Men....

Gud är god och någon lång rad med kandidater fick vi inte. Det är ju inte nödvändigt heller. Vad som behövs är EN kandidat och en mycket duglig. Det fick vi.

Styrelsen sammanträder. Fr cv Karin Liljevall, Juhani Ahonen, Marianne Sundström och Hugo Bolin

Avgående styrelseledamot Ulla Pehrson med maken Bertil Pehrson

Efter Mässan

Lars Lindström från Själevads församling var både lämplig, intresserad och villig. Det beslutades att vi skulle föreslå honom vid årsmötet den 3 maj. Så den 3 maj samlades vi till Vårkonvent i Skönsmons församling. En församling som kårerna i stiftet har besökt flera gånger, en församling där man är tjänstvillig med gott bemötande och god service, och en församling till vilken man känner sig välkommen och som gläds åt kårernas besök

Dagens stora händelse var nyvalet av stiftskonventsrådets nye ordförande. Förslaget, och det enda, var Lars Lindström från Själevad. Som väntat blev svaret ett rungande ja. Lars Lindström är en intresserad och engagerad person som har många idéer som kommer att påverka förbundets framtid. Han förvånas bl a över att så få som han möter inom kyrkans verksamhet som vet, för det första att

Svenska kyrkans lekmanaförbund finns, och för det andra vad vi egentligen vill och står för. Jag håller med och vad som kanske behövs är en rejäl "reklamkampanj" för att lyfta fram förbundet i ljuset.

Dagen var i allt glad, gästvänlig och positiv. Vi fick två nya medlemmar varav den ena accepterade en plats i styrelsen.

Mässan Fr v Lars Lindström ny konventsordförande i Härnösands stift och prästen Charlotta Dicklo

På kyrkbacken

Mat och dryck var gott och rikligt och cateringföretaget har all anledning att hålla huvudet högt. De unga damerna i köket likaså – mycket bra jobbat.

Lite blåsig och kallt var det ju men vi är trots allt i Norrland och oavsett detta så kunde inget hindra solen från att lysa vilket alltid har en uppiggande effekt.

Mässan leddes av prästen Charlotta Dickl och efter den fantastiskt smakliga lunchen följer ett föredrag av Teol.dr Göran Lundstedt. Han berättade om sina forskningsresultat när det gäller motståndet mot kvinnliga präster inom Svenska kyrkan. Det visar sig att så kompakt som motståndet har framställts har det inte varit utan det har i stort sett varit en liten klick som har fått stor plats i media och har haft ”höga” röster. För mig var det ett oväntat resultat. Det framgår tydligt vilken makt media har. I det sammanhanget kan man kanske förstå att även vi inom Svenska kyrkans lekmanaförbund borde utnyttja media och höja våra röster.

När man summerar dagen är det som vanligt vad det är upplyftande att få träffas under trevliga former. Då framgår det även vad viktigt det är att vi inom varje stift kavlar upp ärmarna och arrangerar samlingar för att bygga upp gemenskapen bland oss medlemmar.

Med inspiration och många idéer styrde vi kosan hemåt var och en och tackade för en riktigt fin dag.

Fr v Elsa och Fritz Pettersson

Fr v Teol.dr Göran Lundstedt

"VAD GÖRA MED TIDEN DÅ SLUTET NALKAS"

VAD GÖR VI MED TIDEN NÄR SLUTET
NÄRMAR SIG?
DEN TID SOM ÄR KVAR...
DAG FÖR DAG
SEKUND FÖR SEKUND

DET FINNS INTE TID LÄNGRE
FÖR AVUND OCH SPRAD SJÄLVKÄNSLA
INTE TID FÖR BRISTANDE HYGIEN
ELLER DDÄLIGA VINER

DET FINNS INTE TID LÄNGRE
FÖR ANNAT ÄN HJÄLPSAMHET
OCH VÄNLIGHET
DET FINNS INTE TID LÄNGRE
FÖR ANNAT ÄNKÄRLEK

DET HAR VARIT SÅ
ÄNDA SEN FÖDELSEN
DET HAR ÄTMINSTONE VARIT SÅ
ÄNDA SEN MEDVETENHETEN

MEN VI KAN SE UTAN ATT SE
VI KAN HÖRA UTAN ATT HÖRA
VI KAN BERÖRA
UTAN ATT SMEKA

NU ÄR EVIGHETSTID-IGEN
TID ATT LEVA ENLIGT BESTÄMMELSEN
TIDEN RINNER INTE UT
TIDEN FINNS INTE - I KÄRLEKSÖ-
GONBLICKET

En tankeställare.

I samband med att vår avgående kyrkoherde, Johan Blix, avhöll sin sista julotta kl 5 på juldagsmorgonen i Täby kyrka, gjorde han reklam för en nytgiven bok innehållande betraktelser och dikter.

Alla pengarna för försäljningen skall delas mellan ungdomsverksamheten och diakonin i församlingen. Jag köpte ett exemplar och senare under dagen satte jag mig ner och slog upp boken på måfå. Mina ögon fastnade då på rubriken: "Vad göra med tiden då slutet nalkas".

Jag, gammal gubbe 87 år, kände mig naturligtvis träffad och läste vidare med intresse. Då fann jag att denna dikt är allmängiltig och gäller alla oberoende av ålder.

Läs och begrunda!

Rolf Beck
Täby

~ helg i Trollhättan

Trollhättans Lekmannakår inbjöd till Bibeldagar den sista helgen i januari. Som inspiratör hade Göran Larsson inbjudits, präst och tidigare direktor för Svenska teologiska institutet i Jerusalem. Göran Larsson bor och arbetar i Jerusalem men vistas tidvis i Björketorp i södra Västergötland, där han är född. Vid vistelser i Sverige anlitas han flitigt som lärare, bl. a. vid prästfortbildning.

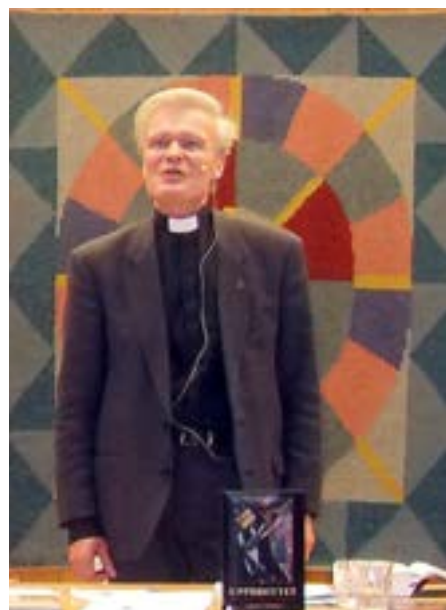
Ett 70tal medlemmar och andra intresserade mötte upp i Kyrkans Hus och välkomnades av kårens ordförande Gudrun Eklund. Kårens kaplan, komminister Lars-Åke Petersson, var värd för dagen och inledde med en morgonandakt.

Ämne för lördagen var "Dagens Israel i Bibelns ljus". Göran Larsson visade på hur det judiska folket lever med det gamla testamentet. Åhörarna fick många exempel på sambandet mellan gamla och nya testamentet liksom mellan judendom och kristendom. Ett budskap i Göran Larssons undervisning var: Gud utväljer det lilla men glömmar inte det stora.

Pastoratet hade ställt upp som medarrangör till bibelhelgen. Frukt och dryck var uppdukad för pauserna. En frivilliggrupp, som under terminerna ansvarar för torsdagssoppa, ställde upp denna lördag och inbjöd till en uppskattad sopp-lunch.

Lars-Åke Petersson ledde söndagens högmässa i Trollhättans kyrka. Där predikade Göran Larsson och utgick då från dagens text i gamla testamentet. Kyrkokören medverkade, Mattias Eklund var organist och helgen avslutades med kyrkkaffe i samlingssalen. Lekmannakåren svarade för serveringen och för hembakat bröd.

Göran Larsson uttryckte glädje över sitt besök i Trollhättan. Alla vi åhörare inom och utom Lekmannakåren var också tacksamma över denna givande bibelhelg!

Åhus S:t Maria kyrka i väntan på Sändningsmässan

Fr v Kårens ordförande Birgitta Dérand och kyrkoherde Louise Nyman,

Fr v Lena Berner och Mats Ellemark

Åhus 3 maj stiftskonvent för Lunds stift

Fyra medlemmar från Åhuskåren fr v Allan Forsberg, Marianne Rignell, Brita Öman och Saga Svensson

Fr v Ewa Efvermaan och Lena Berner

Konstituerande sammanträde

Härlig psalmsång

Under temat "Gud kärlek är som stranden" samlades 125 lekmän inbjudna av Konventsrådet i Lunds stift och Åhus Lekmannakår lördagen den 3 maj.

Konventet hölls på Furuboda konferens och kursgård söder om Åhus. Furuboda ligger vackert vid Östersjöns strand och även känt för sin folkhögskola för unga med olika handikapp, som där ges möjlighet till personlig utveckling och studie.

Konventet inleddes med välkomsthälsningar av konventsordförande Ann-Charlott Löfvenberg och morgonbön av Åhuskårens ordförande Birgitta Dérand.

Avgående konventsrådsordförande Ann-Charlott Löfvenberg hälsar den nyttillträdde ordförande Eje Johansson

Fr v Hässleholmskårens kassör Lennart Eriksson och Victoria Pehrsson

Psalmsången klingade

Dagen avslutades med Sändningsmässa i Åhus S:ta Maria kyrka, en vacker 1100-tals kyrka som har många vackra utsmyckningar. Mässan leddes av kyrkherde Magnus Tyche med Åhuskårens medlemmar som medverkande.

Så var det tid att säga adjö till varandra och åka hem till sina församlingar efter en givande dag!

Text
Birgitta Ericsson Löfgren
Viken

Foto
Allan Forsberg

Förhandlingarna leddes av Magnus Wittgren, Raus-Helsingborgs Lekmannakår. Ann-Charlott Löfvenberg hade undanbett sig omval och konventet valde, enligt valberedningens förslag, till ny ordförande Eje Johansson, Nosaby Lekmannakår, Kristianstad. För övrigt blev det omval på övriga poster.

Konventsförhandlingarna avslutades med att vice ordförande Evert Magnusson avtackade avgående ordföranden Ann-Charlott Löfvenberg. Även Åhus Lekmannakårs medlemmar avtackades för deras goda arbete.

Efter lunch lyssnade deltagarna till kyrkoherden i Kristianstads Heliga Trefaldighets kyrka, Louise Nyman, som talade om ämnet "Lekmännens betydelse i Svenska kyrkan", mycket intressant och givande.

Fr v Ansvarig för medlemsregistret Allan Forsberg med sin hustru Gun-Britt tackas för väl genomfört vårkonvent

Tillinge kyrka

FÄRDEN GICK TILL TILLINGE

Här möter man fortfarande de vänliga enkla människorna som ännu 2014 inte låser sina ytterdörrar på natten. För mig är det här de rika människorna bor. Min pappa brukade säga att om du gläds över det lilla är du rik. Då har du mycket att vara glad över. Därför känner jag mig oerhört rik.

Vårkonventens viktigaste uppgift är att samlas till ett årsmöte och så var det även i Tillinge. Efter många år av gemenskap är det vänner jag möter och återseendet är alltid fyllt av glädje.

Efter att vi hade samlats till församlingshemmet och välkomnats med kaffe och smörgås var det högmässa med prästen Pernilla Cramnell i det vackert belägna Tillinge kyrka. Fin musik och sång av tre unga flickor Linda Johansson, Hanna Crona, Julia Nyberg. Efter gudstjänsten tog vi oss den korta vägen till Hummelsta kyrkcentrum och som vanligt hade ordförande Roger Karlsson ordnat en fin lunch där vi kunde umgås och tala om både det ena och det andra. Stämningen var god vi gladdes åt att få umgås.

Dagens föredrag var mycket intressant. Ikonografen Christina Lundström berättade om det kompliserade arbetet med att måla, eller ”skriva”, som det rätta uttrycket är, ikoner. Hon berättade även om den långa resan under många år i bl.a. Grekland där hon studerade för en mästare och till slut hade alla kunskaper för att bli en fulländad ikonograf.

Efter en kaffepaus blev årsmötesförhandlingar och positivt är det att så många är villiga att ta på sig ansvar för olika sysslor. Det känns hoppfullt inför framtiden. Dagen avslutades och för mig började resan norrut där jag mötte min norrländska vår – lika underbar som den i Tillinge. Våren som vittnar om att vi har hela den långa sommaren kvar. Tack Uppsala stiftskonventsråd och alla som ställde upp den här dagen och ett särskilt tack ordförande Roger Karlsson som naturligtvis blir den som är ”primus motor” med hela huvudansvaret.

Text o foto
BLM

Folkmängden i lilla Tillinge är ca 1800. Det betyder att när Uppsala stift hade sitt vårkonvent där så steg folkmängden under några timmar med i runda slängar två procent. Det är väl inte så världsberömt men så trevligt och en så fin dag det blev. Inte vet jag om det är så okänt att när jag knappade in Tillinge på min GPS så slutade vägen ute på en åker. Det blev väldigt roligt och det var den enkla summeringen av dagen att - vad vi har roligt när vi ses!

När vi dessutom kan lägga till att vi över landet har en STOR uppgift så blir slutsatsen att vårt arbete är viktigt, jag mycket viktigt så blir eftersmaken dess då ljuvare.

De tillfällen då man får möjligheten att besöka de olika stiftet i landet är en ren lusttur som börjar när man låser dörren hemma och äntligen är på väg. En resa genom vårt land i maj när det är som allra vackrast. Den spröda grönskan och de ljuvliga vilda vårblommorna. Det lyser blått, vitt och gul vid vägkanten och björkarnas vita stammar med grenarnas ljusgröna små ”musöron” är ett sago-landskap. Vägen till Tillinge i maj är inget undantag.

Jag uppskattar Sveriges många så föraktfull kallade ”hålör”. Jag ser dem som vårt lands absolut dyrbaraste pärlor. Mycket är fortfarande orört och här flyter veckorna i ett lugnt tempo.

Fr v Maria Otworowska Karlsson, Sonen Sebastian Karlsson och pappa Roger Karlsson

Fr v Hilma o Carl-Gösta Skjöldebrand och Hans Helicius

Fr v Ylva Derfer och Siv Andersson

Fr v Linda Johansson, Hanna Crona, Julia Nyberg

Fr v Christina Lundström och Bo Johansson

Fr v Ove Rundlöf, Ingrid Andersson o

Fr v Ingrid Andersson och Berith Bergström

Margareta Johansson

Naturens ljusblå under

Klas Tufvedsson, Ingvar Ekebyr, Lillian Ekerby

Fr v Linda Johansson, Hanna Crona, Julia Nyberg

Ove Eriksson

Den alltid så "soliga" Gunnela Näsström

GOD IS HERE GUD ÄR HÄR

Jag är en "fallen kvinna". För några veckor sedan föll jag i trappan på väg upp till veckomässan i kapellet. Under en liten stund, hann jag tänka igenom hela mitt liv. Jag landade på min vänstra hand. Smärtan var obeskrivlig! Det tog mycket längre tid att ta mig upp på benen igen, än att falla. Min vänstra handled var bruten på flera ställen och min vänstra arm befinner sig i ett gipspaket.

Orsaken till att jag föll, var att jag blev yr i huvudet. Varför blev jag det? För att ta reda på det, placerades fyra elektroder på min kropp. De mäter mitt hjärta dygnet runt. Runt min hals hänger en sändare. I min ficka bär jag en ACT Monitor, Life Watch. Denna skickar vidare signalerna från mitt klappande hjärta till en dator, som registrerar allt som händer. Om jag glömmer kvar min Life Watch när jag förflyttar mig till ett annat rum, upphör sändningen. Då börjar apparaten att pipa. Om en elektrod lossnar händer samma sak. Man skulle kunna säga att jag är övervakad dygnet runt. Jag tolkar detta positivt. Övervakad dygnet runt. Beskyddad.

I Psaltarens 139 psalm vers 5 står orden: "Du omger mig på alla sidor, jag är helt i din hand." Tänk om det vore så, att när vi kommer för långt bort från Gud, så börjar det att ljuda i vår "livvakt".

Om vi på ett eller annat sätt tappar kontakten med honom som ger oss lever, då går "larmet".

Vi har firat påsk för några veckor sedan. Herren är uppstånden. När jag sjunger psalmer med texter som Sv.ps.517:1 "Här på jorden vandrar nu, den uppståndne Herren" och Sv.ps.201:4 "Då kan jag inte tiga still, min Gud så länge jag är till, för livet jag Dig tackar." Känner jag en oerhörd tröst och tillit.

Att leva och arbeta långt hemifrån är inte alltid så lätt. Man saknar sina nära och kära. När jag kom till USA för snart 3,5 år sedan och åkte in med bussen från flygplatsen till Manhattan, kände jag mig som den ensammaste personen i hela världen. –

Hur i all världen, tänkte jag, när jag tackade ja, till den här tjänsten? Jag lyfte min blick och såg ut genom bussfönstret. På en stor vit reklamskylt stod med svarta bokstäver "God is here!" (Gud är här!) Då tänkte jag, om Du är här Gud, är jag inte ensam!

God fortsättning på våren,

Mona Svensson
kyrkoherde i New York

